

A VÉGZŐS TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK KÜLSŐ SZAKMAI GYAKORLATÁRÓL

KIS JENŐNÉ KENESEI ÉVA

a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógia Főiskolai Karának
főiskolai docense
kenesei.eva@ke.hu

A tanulmány a tanító szakos hallgatók külső szakmai gyakorlatának tapasztalatai és a szakvezetők véleménye alapján összefoglalja azokat az elemeket, amelyek a külső gyakorlatot eredményessé teszik, s amelyeket feltétlenül meg kell őrizni az új képzési rendszerben is.

A tanító alapszak megőrizte négyéves képzési idejét a magyar felsőoktatás többciklusú, lineáris képzési szerkezetű átalakulási folyamatában. Ennek megfelelően a korábbi képzés időkeretei csak részben alakultak át, figyelembe véve a szak fejlesztésében megfogalmazódott belső igényeket, a közoktatás elvárásait, a felsőoktatás innovációs folyamatainak, és a pedagógia mesterképzésnek való megfelelést. A szak új képzési és kimeneti követelményeiben (252/2004. /VII.30./ Korm. rendelet) a gyakorlati ismeretekhez rendelhető minimális kreditérték 40, melyből az intézményen kívüli összefüggő gyakorlati képzésben minimálisan szerezhető kreditérték 12. A szakon az új képzés szerint tanuló hallgatók a 2008/2009-es tanévben harmad évfolyamosok. A jövő tanévi képzésükben kerül sor először az összefüggő külső szakmai gyakorlatukra. Mindezt fontosnak tartom, hogy egy 2007-es vizsgálat alapján tekintsük át azokat az eredményeket, amelyekre építve fogalmazhatjuk meg az új képzési programot.

Gyakorlati képzés a régi rendszer szerint

A tanító szakos hallgatók felkészítésében a korábbi képesítési követelmények alapján hangsúlyosan jelenik meg a gyakorlati képzés az elméleti képzés mellett. A 2007-ben végző évfolyamnál a követelmények szerint a kormányrendelet (77/2002. /IV.13./ Korm. rendelet) értelmében a hallgatók gyakorlati képzésére a 240 kreditből mintegy 34–58 kreditet kell fordítani. Ez a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Karán 47 kredit.

1. táblázat: A 2007-ben végző tanító szakos évfolyam gyakorlati képzésének óra- és vizsgaterve

<i>Szakmai gyakorlat</i>			
<i>Gyakorlati képzési modul – általános képzés</i>	<i>Óraszám, vizsgaforma</i>	<i>Kredit</i>	<i>Javasolt szemeszter</i>
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat 1.	10 óra ai	–	1.
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat 2.	10 óra maí	1	2.
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat 3.	10 óra ai	–	3.
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat 4.	10 óra maí	1	4.
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat 5.	10 óra maí	1	5.
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat a tanév elején	30 óra ai	–	3.5.
Egyéni tanítási gyakorlat 1.	50 óra gyj	3	6.
Egyéni tanítási gyakorlat 2.	50 óra gyj	3	7.
Csoportos tanítási gyakorlat 1.	45 óra maí	3	4.
Csoportos tanítási gyakorlat 2.	45 óra gy	3	5.
Csoportos tanítási gyakorlat 3.	90 óra gyj	6	6.
Összefüggő komplex külső szakmai gyakorlat 1.	100 óra gyj	7	7.
Összefüggő komplex külső szakmai gyakorlat 2.	100 óra gyj	7	8.
<i>Összesen</i>	<i>560 óra</i>	<i>35 kredit</i>	
<i>Gyakorlati képzési modul – műveltségi terület</i>			
Egyéni tanítási gyakorlat 1.	7 óra gyj	1	6.
Egyéni tanítási gyakorlat 2.	8 óra gyj	1	7.
Csoportos tanítási gyakorlat 1.	45 óra gyj	3	6.
Csoportos tanítási gyakorlat 2.	45 óra gyj	3	7.
Összefüggő szakmai gyakorlat 1.	20 óra gyj	2	7.
Összefüggő szakmai gyakorlat 2.	20 óra gyj	2	8.
<i>Összesen</i>	<i>145 óra</i>	<i>12 kredit</i>	
<i>Szakmai gyakorlat – Mindösszesen</i>	<i>705 óra</i>	<i>47 kredit</i>	

A tanítói képesítés feljogosít az iskolai oktatás 1–4. osztályában – az idegen nyelv kivételével – valamennyi műveltségi terület (tantárgy) oktatási-nevelési feladatainak az ellátására, valamint az 5–6. osztályban legalább egy (megnevezett) műveltségi területen az oktató-nevelő munkára (158/1994. /XI. 17./ Korm. rendelet).

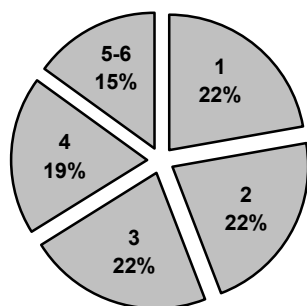
A négyéves képzés teljes ideje alatt a szakmai gyakorlat különböző területeken valósul meg. A követelményekben megfogalmazott elvárásokat csak ennek megfelelően lehet teljesíteni. A gyakorlati képzés magában foglalja a 6–12 éves gyermekek tanulásának irányításához, személyiségük fejlesztéséhez szükséges korszerű eljárások, módszerek gyakorlását iskolai környezetben. Fejleszti a speciális tanítói képességeket, technikai jártasságokat. A hallgatók hospitálásokon, csoportos és egyéni iskolai gyakorlatokon vesznek részt.

A hallgatók az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével az egyetem gyakorló intézményében (Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium) végzik a fenti stúdió-mokat. Ennek több előnye van. Rendelkezésre áll egy magasan kvalifikált szakvezetői, pedagógusi kör, akik napi kapcsolatban vannak az elméleti képzést folytató oktatókkal. Így a hallgatók koherens képzésben részesülnek, az elméletben tanultakat bátran hasznosíthatják a gyakorlatokon. Egyértelműen hátránya viszont az egy intézményhez való kötődés, a néhány szakvezetővel való munkakapcsolat, hogy a hallgatók nem tapasztalnak meg többféle „mintát”. Ezen segít a gyakorlati képzés utolsó két hónapja azzal, hogy a hallgatók összefüggő szakmai gyakorlatukat külső iskolákban végzik. Így megvalósul a képzésben a nyitottság, a rugalmasság, a sokszínűség a szakmai gyakorlatok vonatkozásában is.

Az összefüggő komplex külső szakmai gyakorlatról

A tanító szakos hallgatók képzésében a 3200 tanórából a 2007-ben végző évfolyamon 705 tanórát (22%-ot) képvisel a gyakorlati képzés. Ebből a vizsgált nyolc hét külső összefüggő szakmai gyakorlatnak az órakerete 240 óra. A hallgatók a teljes képzésről szóló tájékoztató mellett külön dokumentumot (igazolató füzetet) vezetnek, vezetnek maguknak a gyakorlati képzés elvégzéséről. Ebben a füzetben a gyakorlati képzés teljesítésének feltételei szerepelnek, és az elvégzett gyakorlatok igazolása is itt történik meg. Természetesen a féléveket lezáró értékelések már az indexbe kerülnek be. A hallgatók munkáját szakvezetőik rendszeresen véleményezik, a külső szakmai gyakorlatról pedig több dokumentumban is részletesen értékelik őket.

A külső szakmai gyakorlatot nyolc hét alatt teljesítik a hallgatók. Két-két hétig tanítanak egy-egy alsó tagozatos osztályban. Így a két hónap alatt mind a négy osztályban két hetet töltenek. Az alsós osztályokban végzett gyakorlattal párhuzamosan végzik műveltségterületi feladatukat az iskola 5–6. osztályában. A 240 órás gyakorlatból minimum 60 tanórát kell teljesíteni a hallgatóknak, amelyből minimum 10 műveltségterületi óra. A külső szakmai gyakorlatnak részei a hospitálások, előkészítések, elemzések, napközis foglalkozások, egyéb tevékenységek, programok, rendezvények is. A külső szakmai gyakorlatról 91 fő nappali tagozatos hallgatóról kapott visszajelzések alapján elmondható, hogy arányosan teljesítették tanóráikat az egyes osztályokban.

1. ábra: Tanítási órák osztályonkénti megoszlása

A hallgatók 55 különböző iskolában voltak gyakorlaton, 36 iskolában csak egy hallgató volt, 15 intézményben kettő vagy kettőnél is több. A külső szakmai gyakorlatot a hallgatók általában lakóhelyükön teljesítik, azonban többen Kaposváron maradnak. Ebben a tanévben a hallgatók 25%-a, azaz minden negyedik hallgató Kaposváron volt. Legnagyobb arányban Somogy megyében (35%) teljesítették külső gyakorlatukat, Tolnában, Baranyában, Zalában már kisebb arányban voltak a hallgatók. Amennyiben hazánk regionális megoszlását nézzük, elmondható, hogy a hallgatók mindössze 16%-a teljesítette gyakorlatát a régió kívül. Ez egyben a szak beiskolázási területét is jól reprezentálja.

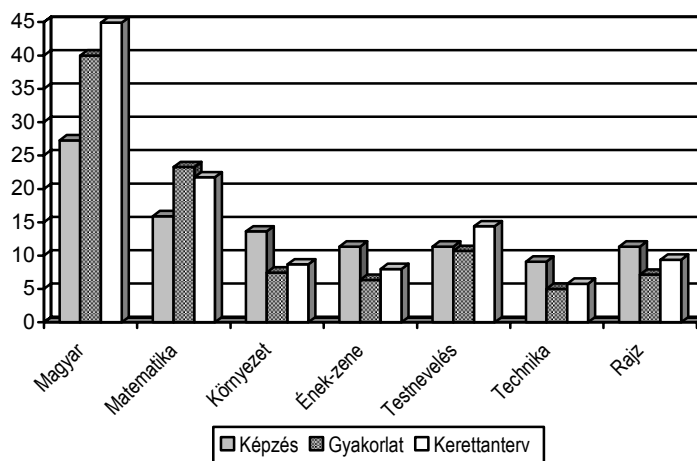
A hallgatók a szakmai gyakorlat alatt minden alsó tagozatos tantárgyat tanítanak. Érdemes egy pillanatra áttekintenünk, hogy hányféle megnevezés alatt történik a kerettantervben hivatalosan megnevezett tárgyak szerepeltetése.

2. táblázat: Tantárgyak megnevezése

Sorszám	Tantárgy neve a kerettantervben	Tantárgy neve a különböző iskolákban
1.	magyar nyelv és irodalom	magyar nyelv és irodalom, magyar nyelv, magyar irodalom, nyelvtan, olvasás, írás, fogalmazás
2.	matematika	matematika
3.	környezetismeret	környezetismeret, természetismeret
4.	éneke-zene	éneke-zene
5.	testnevelés és sport	testnevelés, testnevelés és sport
6.	technika és életvitel	technika, technika és életvitel
7.	rajz és vizuális kultúra	rajz, rajz és vizuális kultúra, rajz és vizuális nevelés

Természetesen lehetne mondani, hogy nem feltétlenül a megnevezésen múlik a tanulók oktatása-nevelése, hanem a tantárgyi tartalmakon. Ez valóban így van, de azért időnként árulkodnak a kissé formálisnak tekintett dolgok, szavak is arról, hogy mit tartunk fontosnak, lényegesnek, mely terület kap prioritást, mennyire komplexen kezelünk bizonyos területeket. Ebben a tanulmányban erre nem térünk ki részletesebben, hiszen a hallgatók gyakorlata mélyebb összefüggések feltárásához nem szolgáltatott elégséges információt.

Érdekes azonban áttekintenünk, hogy a felsorakoztatott hét tantárgy vonatkozásában milyen arányokat figyelhetünk meg a hallgatók képzésében, a gyakorlatukon, illetve a kerettantervben milyen arányban szerepelnek az alsó tagozaton.

2. ábra: Tantárgyi arányok

Jól érzékelhető, hogy bizonyos területeken a hallgatók képzésében (környezetismeret, ének-zene, technika, rajz), másoknál pedig a kerettantervben (magyar, matematika, testnevelés) kapnak nagyobb hangsúlyt a tantárgyak. Ezt alapvetően azzal magyarázzuk, hogy a hallgatók korábbi – felsőoktatási képzését megelőző – tanulmányaiban is nagyobb felkészítést kaptak bizonyos területekből, míg más területeken több tanulással lesznek csak alkalmasak azon tárgyak oktatására. Szólhatnánk még azokról a kötelező érettségi tárgyakról, amelyek szintén a korábbi tanulmányukra való építkezés gondolatát erősítik (magyar, matematika).

Felmerül a kérdés, hogy a gyakorlaton milyen arányban teljesítik óráikat a hallgatók az egyes tantárgyakból. A 2. ábrából is leolvasható, hogy a szakvezetők nagymértékben a közoktatási arányoknak való megfelelést figyelembe véve jelölik ki az órákat, csak kicsit térnek el a tanulói tanórák arányától. A főiskolai képzés oldaláról megfogalmazott tanórai arányokat is figyelembe véve elmondható, hogy

egy területen magasabb a gyakorlat aránya (matematika), némileg kevesebb a gyakorlat aránya négy területen (technika, környezet, ének-zene, rajz), és két területen nagyobb ez a negatív eltérés (magyar, testnevelés). Ez természetes, hiszen nem a hallgatók tartották az összes tanórát, viszont arányaiban jól „leképezték” az iskolai tanórák arányait tanítási gyakorlatukon.

A kéthónapos szakmai gyakorlaton a hallgatók a tanórák mellett a tanulókkal való minden foglalkozásban részt vettek. Ezek érzékeltetésére álljon itt az alábbi felsorolás:

• farsang	• szabadidős foglalkozás
• filmvetítés	• szakkörök
• hospitálás	• színházlátogatás
• kézműves foglalkozás	• tanulmányi versenyek
• korrepetálás	• tanulók étkeztetése
• napközi	• tanulók kísérése
• rendezvények	• ügyeletek
• sportkörü foglalkozás	

A tanulókkal való foglalkozások széles palettája mellett a tantestületi munkába is bekapcsolódtak. Különböző értekezleteken (munkaértekezlet, nevelési, nevelőtestületi, osztályozó) és továbbképzéseken (tankönyvkiadás, integrációs) vettek részt. Megismerkedtek a szülőkkal való kapcsolattartás különböző formáival is (családlátogatás, fogadóóra, szülői értekezlet, szülők–nevelők bálja).

Az összefüggő szakmai gyakorlatról az iskolák szöveges értékelést adtak le. Kétféle szempontrendszert követtek az intézmények.

A változat

- a hallgatók személyisége, egyénisége;
- felkészülése a tanítási órákra;
- kapcsolata, viszonya a gyermekekhez;
- kapcsolata a tanárokkal, a felnőttekkel;
- egyéb észrevételek.

B változat

- a hallgató általános adatai;
- kapcsolatfelvétel, kommunikáció;
- munkához való viszony, felkészülés a tanórákra;
- óravezetés;
- tanórán kívüli tevékenység.

Átolvasva az értékeléseket, összességében elmondható, hogy nagyon nagy eltérést mutatnak terjedelemben, és ezzel összhangban tartalmukban is a szakvezetői vélemények. A legrövidebb értékelés mindössze hét soros volt, a legtöbb azonban az intézmény kérésének megfelelő terjedelemben (két oldal), és tartalommal készült. Ennek ellenére túl általánosak a megfogalmazások, így azok kevésbé hasznosíthatók a későbbi évfolyamokkal történő foglalkozásban.

A tanórákra való felkészülés és azok vezetése tekintetében az alábbi jellemzők olvashatók ki a leadott értékelésekből:

- A hallgatók a tanórákra igényességgel készültek.
- Óratervezeteik ötletgazdagok, jól használhatók voltak.
- Megteremtették a szóbeli és írásbeli feladatok egyensúlyát.
- A tanórákon megvalósult a házi feladatok jó előkészítése.
- Elgondolkodtató, egyértelmű, szabatos kérdésfelvetés érvényesült a tanórákon.
- Módszertani ismereteik megbízhatóak.
- Pedagógiai felkészültségük alapos.
- Használatos módszereik változatosak, célratörők voltak, a didaktikai elveknek és tartalomnak megfeleltek.
- Szemléltetésükben figyelembe vették a tanulók életkori sajátosságait.
- A tanórák felépítésében megvalósult a fokozatosság elve.
- A tanulókkal való foglalkozás munkaformáit azonban hiányosan alkalmazták.

Külön kiemelték a hallgatók szakmai felkészültségét, amelyet így jellemeztek:

- Szakmai felkészültségük alapos, amely a leadott tervezetekben, a tanórák vezetésében egyaránt érvényesült.
- Tantárgyi koncentráció lehetőségeit kihasználták.
- Szakmai felkészültségük, olvasottságuk átlagos.
- Ismereteik megfelelőek, alaposak.
- Ismereteiket a gyakorlat alatt is bővítették.

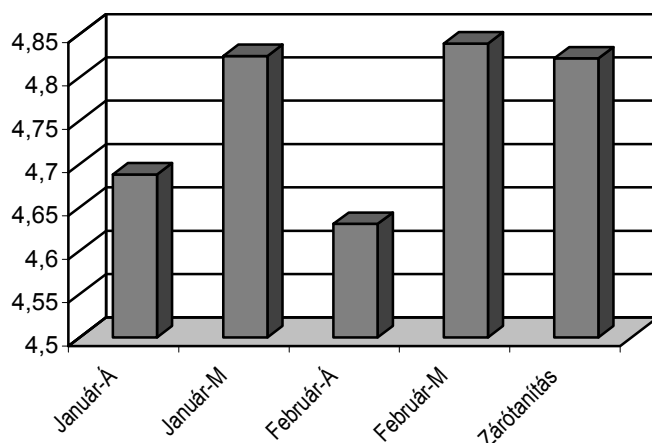
A tanórákon kívüli hallgatói tevékenységekre kívánták felhívni figyelmünket a szakvezetők az alábbi gondolatokkal:

- Sok időt töltöttek a tanulókkal.
- Megismerték a tanulók egyéniségét, tantárgyakhoz való viszonyát.
- Tanórán kívüli programokon is aktívan jelen voltak.

A szöveges értékelésekben különös gonddal fogalmazták meg a szakvezetők a pedagógusi hivatás gyakorlásával összefüggő mutatókat:

- Személyisége: példamutató, tisztelettudó, lelkiismeretes, kommunikatív, segítőkész, szereti a tanulókat...
- Tanulókkal való kapcsolata: közvetlen, kedves, barátságos, határozott, derűs, kellemes, oldott légkört teremtő...
- Óravezetése: demokratikus, magabiztos, nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes...
- Pedagógiai érzéke: jól motivál, differenciál, folyamatosan figyeli az egyéni teljesítményeket, az érdeklődést...

A szöveges értékelés mellett a hallgatók osztályzatokat is kaptak. Mindegyik hónapban külön az általános és külön a műveltségterületi tanításukra, tevékenységükre.

3. ábra: Hallgatói osztályzatok átlagai

Látható, hogy a hallgatók műveltségterületi értékelése, osztályzata kitűnő, a saját érdeklődésüknek, tehetségüknek megfelelő területen rendkívül sikeresen szerepelnek. Az is öröm, hogy más tantárgyak, területek vonatkozásában is szép teljesítményt mutattak. Leggyengébb átlageredményt februárban, az általános tárgyakból teljesítettek; a legjobb eredményt pedig a februári műveltségterületi tárgyakból érték el.

Összességében elmondható, hogy a hallgatói szakmai gyakorlat teljesítménye mögött komoly felkészülés van. Ekkor már a hallgatók sem engedhetik meg maguknak, hogy a tanórára kevésbé felkészülten (esetleg készületlenül) menjenek be. Átérik, átélik munkájuk felelősségét, hogy most már rájuk figyel a sok kis gyermeki szempár. A tanulók tőlük várják, hogy bevezetik őket a „mindentudás birodalmába”.

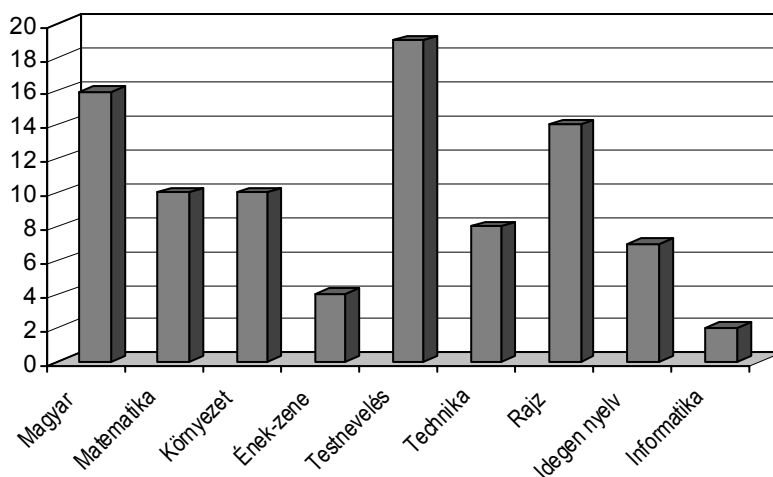
A hallgatói zárótanítások tapasztalatai

Intézményünkben hallgatóink zárótanításukat is a külső gyakorlat alatt teljesítik. A zárótanítás a záróvizsga része, amelyet bizottság előtt abszolválnak. A bizottság tagjai között szerepelnek oktatók, szaktanácsadók, tanítók, szaktanárok, az iskolák vezetői. A hallgató a zárótanításra óratervezettel készül, amelyet az iskola a zárótanítás jegyzőkönyvével együtt megküld intézményünknek. A hallgatói óratervezetek nagyon igényes formában és tartalommal készülnek, sok esetben a szemléltető anyagokat is mellékelik. A zárótanítások, szakmai gyakorlatok dokumentumait a szaktantársékek tantárgypedagógusai átnézik, hogy a későbbi oktatói tevékenységbe beépítsék a tapasztalatokat. A zárótanítás értékelésében a műveltségterületi eredményekhez hasonlóan nagyon magas átlagos teljesítményt mutattak hallgatóink (lásd 3. ábra).

A zárótanításokra általában a tanítási gyakorlat végén, februárban kerül sor. Ezzel is biztosítani szeretnénk, hogy minél felkészültebbek legyenek, amikor a tanító szak képzésének gyakorlatát lezáró zárótanításukat teljesítik.

A zárótanítás időpontja mellett további érdekes mutató az is, hogy milyen tantárgyból teljesítik azt. Ebben a tanévben véletlenszerű sorsolással dőlt el, hogy a hallgatók milyen tantárgyból tartják ezen órájukat. Kilenc terület szerepelt a tantárgyak sorában, azaz kilenc „tétel” közül egyet húztak. A konkrét óra tananyagát, osztályát már a gyakorlóhely adta meg. Tehát intézményünk a tantárgy megnevezését küldte meg az iskoláknak. A véletlenszerű sorsolás az alábbi megoszlást eredményezte a zárótanítás tantárgyai között.

4. ábra: Zárótanítások tantárgyi megoszlása

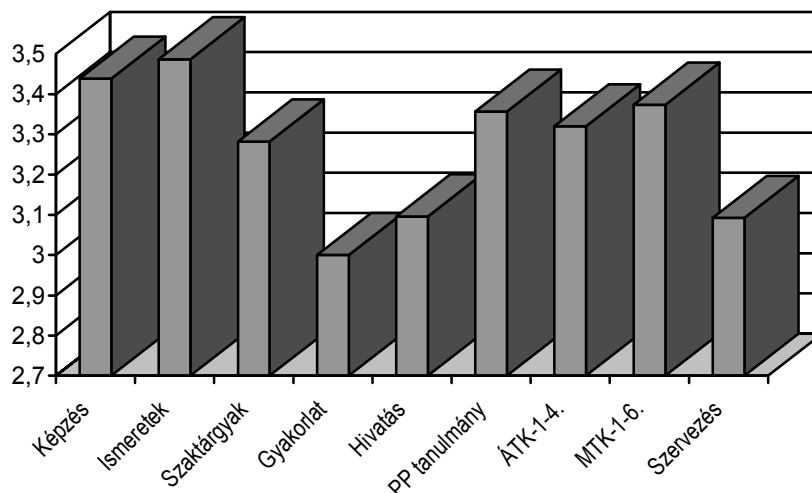
Szakvezetői vélemények egy kérdőív tükrében

A képzés külső szakmai gyakorlata többek között alkalmas arra is, hogy a közoktatás igényeinek való megfelelést vizsgáljuk. Ehhez egy elégedettségi kérdőívet szerkesztettem, amelyet a külső szakvezetők töltöttek ki, és küldtek vissza számomra. A kérdőívben válaszadók egy ötös skálán értékelték az egyes állításokat, amelyek a következő területekre vonatkoztak:

- megfelelő képzés,
- jól hasznosítható ismeretek,
- korszerűbb szaktárgyi ismeretek,
- elméleti és gyakorlati ismeretek,
- a pedagógus hivatás megalapozása,
- pedagógiai, pszichológiai tanulmányok,

- szaktárgyi tanulmányok 1–4. o.,
- műveltségterületi tanulmányok 1–6. o.,
- oktatásszervezés,
- egyéb javaslatok.

A kérdőívekre adott válaszok átlagértékei alapján a visszaküldött száz kérdőív értékelése összesítve az 5. ábrán látható.

5. ábra: Szakvezetői vélemények

Három csoportot alkotva a pontozásos válaszokból megállapítható, hogy a legjobb eredményt a jól hasznosítható ismeretek, a megfelelő képzés és a műveltségterületi tanulmányokra kaptuk a szakvezetőktől. A középmezőnybe a pedagógiai, pszichológiai tanulmányok mellett a szaktárgyi tanulmányok és legkorszerűbb ismereteik kerültek; legrosszabb pontértéket az oktatásszervezés, a pedagógushivatásra felkészítés és az elméleti ismeretek melletti gyakorlati felkészítés kapott. Így a jövőben ezeket a területeket javítani szükséges.

Az utolsó nyitott kérdésre – más kérdőívekhez hasonlóan – a szakvezetők mindössze 15%-a válaszolt. Az alábbi felsorolás összegzi a válaszokat. Látható, hogy nagyon heterogén területeket érintenek a szakvezetők. Minden valószínűség szerint ennek ellenére érdemes átgondolni a felvetett témákat, hiszen nem feltétlenül csak a „válaszóknál” jelentkezhetnek azok.

A szakvezetők által – szó szerint idézve – az alábbi problémák kerültek felsorolásra:

- nincs idő a pedagógus szerepkörök megfigyelésére, gyakorlására;
- az alternatív tanulásszervezési módokról kevés ismerete van a hallgatónak;

- az aktuális oktatáspolitikáról, gyakorlati alkalmazásáról hiányosak ismereteik;
- a tanítási órákon kívül nehezen tudnak kapcsolatot teremteni a gyerekekkel;
- a kooperatív csoportmunkát nem ismerte a hallgatóm;
- a legújabb módszereket nem ismerte a hallgatóm;
- a modern technikát nem használta a hallgatóm.

A kérdőív kérdései csak egy szakvezetői „globális” véleményalkotásra adtak módot és lehetőséget. A jövőben szükséges lesz a szakvezetők differenciáltabb megkérdezésére. Azonban ezeket a tapasztalatokat is fel lehet használni a hallgatókkal való munka során, vagy egy következő kérdőív összeállításában. Módot és lehetőséget kaptak a szakvezetők a hallgatói értékelésekre a nyílt kérdéssel is, de csak kevesen éltek ezzel a lehetőséggel.

Összegzés, ajánlás

A külső szakmai gyakorlat dokumentumai, érdemjegyei és a kérdőív feldolgozása, elemzése, értékelése alapján megállapítható következtetések segítik az elkövetkező évek szakmai munkájának fejlesztését. Az új alapszak képzésében meg kell őrizni azokat a gyakorlati képzési kereteket, amelyek már a korábbi szakmai gyakorlatok alapján is bizonyították a tanítói hivatásra való felkészítés sikerességét.

A hallgatók továbbra is vegyenek részt minden osztályban a tanórai és tanórán kívüli munkában. Kapjanak lehetőséget 5–6. osztályban is a választott műveltségterületi képzésük kipróbálására, az iskolában szervezett ún. nem szakrendszerű oktatásra.

Továbbra is érdemes fenntartani a hallgatók lakóhelyéhez köthető külső szakmai gyakorlatok helyszíneit, de a folyamatos fejlesztést szem előtt tartva szükséges azokat szabályozni. Ebben az esetben a körültekintően elkészített, és kiadott dokumentumokban megfogalmazott elvárások helyszíni ellenőrzéséről is gondoskodni kell.

A hallgatók munkájának értékelését át kell tekinteni, hiszen egy sokkal differenciáltabb, az egyes részterületeket külön-külön is figyelembe vevő értékelési rendszert kell az iskolák szakvezetőinek rendelkezésére bocsátani. Így várható csak el a hallgatói szöveges értékelések hasznosítása a következő évfolyamok képzésében.

„Talán nem nehéz belátni azt sem, hogy a pedagógus presztízse szorosan összefügg a pedagógus gondolkodásáról, a pedagógiai tudásról vallott felfogással. Ha társadalmi méretekben elterjed az a hiedelem, hogy a pedagógiai tevékenység nem feltételez sajátos tudást, illetve, hogy a pedagógusok nem rendelkeznek egy olyan tudással, ami megkülönbözteti őket a laikusoktól, s aminek hatására a munkájukat eredményesebben tudják ellátni, ez óhatatlanul a szakma alábecsüléséhez vezet. Ha viszont bebizonyosodik, hogy van egy jelentős tudáskészlet, amit a pedagógusok birtokolnak, s amelyik eredményes, akkor ez megnöveli a pedagógusok autonómiáját mind az iskolafenntartókkal, az oktatáspolitikával, mind pedig a szülőkkel, a társadalommal szemben.” (Falus, 2001. 214. o.)

Napjainkban egyre több szó esik ennek a presztízsnak a visszaállításáról. A hallgatói külső szakmai gyakorlatok jó szinterei lehetnek a felsőoktatás és a közoktatás párbeszédének az új tudás társadalma felé vezető úton.

Irodalom

- 158/1994. (XI. 17.) Korm. rendelet a tanító, a konduktor-tanító és az óvodapedagógus alapképzésben a képesítési követelményekről. 1. számú melléklet: A tanító szak képesítési követelményei.
- 77/2002. (IV. 13.) Korm. rendelet a felsőoktatási alapképzési szakok képesítési követelményeinek kreditrendszerű képzéshez illeszkedő kiegészítéséről. 13. számú melléklet.
- 252/2004. (VII. 30.) Korm. rendelet a többciklusú, lineáris felsőoktatási képzési szerkezet bevezetésének egyes szabályairól és az első képzési ciklus indításának feltételeiről.
- Falus Iván (2001): Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében. In: Báthory Zoltán – Falus Iván (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*. Osiris Kiadó, Budapest, 213–234.